

Att bedöma utländska
utbildningar och yrkeserfarenheter

Innehåll

- 5 Förord
- 6 Integrationsverket
- 7 Att bedöma utländska utbildningar och yrkeserfarenheter
- 8 Högskoleverket
- 10 Verket för högskoleservice (VHS)
- 11 Socialstyrelsen (SoS)
- 12 Statens Jordbruksverk (SJV)
- 13 Sjöfartsverket
- 14 Luftfartsverket (LFV)
- 15 Erkännande av yrkeskompetens inom EU-EES
- 18 Arbetsmarknadsverket (AMV)
- 19 Skolverket
- 20 Översättning av betygshandlingar

Förord

Att få sin examen eller yrkeserfarenhet bedömd och jämförd med svenska förhållanden är en förutsättning för att få ett arbete i enlighet med sin kvalifikation. Arbete är nyckeln till att kunna göra egna livsval med delaktighet i det omgivande samhället.

Den här skriften ger kortfattad information om värdering av utländska examina. Den belyser vilken form av värdering olika myndigheter står för, anger kontaktvägar och beskriver hur en värdering går till. Förutom värdering av examina finns här även viss information om värdering av utbildningar på lägre nivå.

Skriften har tagits fram för att i huvudsak ge tjänstemän som kommer i kontakt med akademiker med utländsk bakgrund en enkel vägledning till värdering av examina utfärdad utomlands. Detta för att kunna ge korrekt information och därmed ge nyanlända högskoleutbildade invandrare goda förutsättningar för sin framtid i landet. Integrationsverket har i samarbete med de myndigheter som värderar utländska examina svarat för att ta fram skriften.

Materialet och länkar till berörda myndigheter finns även tillgängligt på Integrationsverkets hemsida, www.integrationsverket.se. Det elektroniska informationsmaterialet kommer att uppdateras årligen.

Det är först när invånare har arbete där kvalifikationer och kunskaper tas tillvara som vi kan utnyttja mångfaldssamhällets fulla kraft. Värdering och bedömning av utländsk examina är en förutsättning för det.

Norrköping september 2002

Andreas Carlgren
Generaldirektör Integrationsverket

Integrationsverket

Integrationsverkets uppdrag är att

- ha det övergripande ansvaret för att nyanlända invandrare får stöd för sin integration i det svenska samhället
- verka för lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- förebygga och motverka främlingsfientlighet, rasism och diskriminering
- följa och utvärdera samhällsutvecklingen mot bakgrund av samhällets etniska och kulturella mångfald.

Integrationsverket har det övergripande ansvaret för integrationsfrågor och arbetar i nära samarbete med myndigheter och organisationer för att påskynda integrationsprocesserna i samhället. Samverkan för att ta fram information om värdering av utländska examina är ett exempel på detta.

Att bedöma utländska utbildningar och yrkeserfarenheter

Invandrare med utländsk utbildning och/eller yrkeserfarenheter kan få sin utbildning eller sina yrkeskunskaper bedömda och jämförda med motsvarande svensk utbildning och/eller svenska yrkeskrav.

Bedömningen görs av olika myndigheter beroende på utbildningsnivå och yrkesinriktning. Till grund för bedömningen ligger de dokument över utbildningen som invandraren har med sig och för vissa yrken även praktiska och teoretiska prov. Bedömningar görs i huvudsak för personer med uppehålls- och arbetstillstånd.

Efter bedömningen utfärdar respektive myn-

dighet ett utlåtande eller annat behörighetsbevis. Arbetsgivare och fackliga organisationer rekommenderas att fullt ut beakta dessa utlåtanden vid rekrytering och anställning av personal.

Denna broschyr är avsedd i första hand för personal som på ett tidigt stadium kommer i kontakt med personer med utländsk högskoleutbildning och innehåller information om de olika myndigheternas bedömningsverksamhet.

Det finns särskilda bestämmelser för personer med medborgarskap och utbildning från EES/EU-länder. För utförlig information bör man vända sig till respektive myndighet.

Högskoleverket

Läraryrken och yrken utan krav på legitimation

Högskoleverket bedömer utländska högskoleutbildningar avslutade med examen. Undantag är legitimationsyrken inom vårdområdet, veterinärer samt sjöbefäls- och luftfartsutbildningar.

Beslut om antagning och tillgodoräknande av tidigare utbildning för vidare studier i Sverige fattas lokalt vid universitet och högskolor. Detta gäller både avslutad och oavslutad utbildning.

Behörighetsbedömning av utländsk gymnasieutbildning för tillträde till högskolestudier görs av Verket för högskoleservice (VHS) eller universitet/högskola.

Ansökan/Genomförande

Personer som önskar få sin utbildning bedömd kan vända sig till flyktingförläggning, arbetsförmedling, studie- och yrkesvägledare vid gymnasium och kommunal vuxenutbildning, högskolans studievägledning, kommunal flyktingmottagning eller invandrarbyrå som ger information och hjälp med ansökan. Där finns en särskild ansökningsblankett, som skall användas och sändas in tillsammans med vidimerade kopior av examensbevis (diplom) och personlig ämnesförteckning på originalspråk och i översättning (gäller ej om originalspråket är engelska, franska, tyska, spanska eller nordiskt språk) samt eventuella andra handlingar enligt anvisningar i ansökningsblanketten. Även annan information om utbildningen, som studieplaner m.m. är av stort värde.

Högskoleverket bedömer även ansökningar från asylsökande. Den sökande måste till ansök-

ningsblanketten bifoga vidimerad kopia av asylansökan tillsammans med övriga dokument som krävs för bedömning.

Läraryrket

Högskoleverket är behörig myndighet för läraryrket. Lärare med utländsk lärarutbildning kan utöver bedömning av sin utbildning även ansöka om behörighet hos Högskoleverket.

Ansökan om behörighet som lärare görs på särskild ansökningsblankett som skickas in tillsammans med de betygshandlingar, tjänstgöringsbetyg och dokument som anges i blanketten. Kravet för att behörighetsbevis ska utfärdas är att den utländska lärarutbildningen är jämförbar med nuvarande eller äldre svensk lärarutbildning. Yrkeserfarenhet kan vägas in. Utöver detta finns också krav på betyg i svenska språket motsvarande gymnasienivå, t.ex. Svenska B, Svenska som andraspråk B, TISUS-test.

Utlåtande och behörighetsbevis

Bedömningen av högskoleutbildningen dokumenteras i ett utlåtande som i första hand är avsett som en vägledning till arbetsgivare men som även kan användas tillsammans med ansökan till högskoleutbildning. En jämförelse görs mellan den utländska och närmast motsvarande svenska utbildning beträffande nivå, omfattning och innehåll. Bedömningen uttrycks i termer av svenska examina utan angivande av poäng.

Ansökan om behörighet som lärare resulterar antingen i ett behörighetsbevis eller i ett avslag med hänvisning till komplettering. Behörighetsbeviset anger i vilka ämnen och årskurser

som personen i fråga, enligt skollagen, kan få en anställning utan tidsbegränsning.

Avgifter

Bedömningen av utländsk högskoleutbildning är kostnadsfri.

För ansökan om behörighetsbevis för lärare tas en avgift ut för behörighetsprövningen, oavsett om behörighetsbevis utfärdas eller inte.

Övrigt

Väntetiden för bedömning av högskoleutbildning samt för behörighetsbevis är upp till fyra månader om den insända dokumentationen är fullständig. Högskoleverket lämnar även besked om olika länders utbildningar direkt till arbetsgivare och myndigheter på förfrågan.

Information och adress

Ansökningsblankett för bedömning av utländsk högre utbildning, som kan skrivas ut från nätet, och annan information finns på Högskoleverkets hemsida www.hsv.se under rubriken Utländsk utbildning. Blanketten kan också beställas direkt från Högskoleverket, Box 7851, 103 99 Stockholm, telefon 08-563 085 00, fax 08-563 086 50.

Information om behörighetsbevis för utländska lärare och ansökningsblankett finns också under adressen www.hsv.se rubrik Utländsk utbildning

Arbetsgivare, arbetsförmedlingar m.fl. kan sända förfrågningar om utländska utbildningar per fax 08-563 086 50 eller via e-post: naric-enic@hsv.se

Verket för högskoleservice (VHS)

Behörighet till svenska högskolor och universitet

Verket för högskoleservice (VHS) gör bedömningar av utländska utbildningar på gymnasienivå och universitetsnivå för behörighet till svensk högskoleutbildning. Bedömningarna ger information om grundläggande och särskild behörighet. Bedömning av grundläggande behörighet och meritvärdering baseras på betyg över avslutat gymnasium, men även universitetsstudier kan vara av vikt vid bedömning av särskilda behörigheter.

VHS gör inga bedömningar av oavslutade gymnasiestudier, utan hänvisar sökande med oavslutat gymnasium till studievägledare vid kommunal vuxenutbildning eller universitet/högskola.

För närvarande är det inte ett krav att ha en bedömning från VHS för att kunna ansöka om en studieplats vid universitet eller högskola. Om man fått betygen bedömda bör man dock alltid skicka med en kopia vid ansökan till universitet/högskola.

Ansökan/Dokumentation

Personer som önskar få sina utländska betyg bedömda ska fylla i en blankett som kan rekvireras från VHS, samt bifoga bevitnade betygs-kopior över avgångsbetyg från gymnasiet. Även universitetsbetyg kan ge behörigheter, och bör därför bifogas. Betygskopior måste uppvisas både på originalspråk och i översättning. Betyg som är utfärdade på engelska, franska, tyska, spanska eller något av de nordiska språken behöver dock inte översättas. Originaldokument ska endast skickas in om VHS särskilt begärt att få in dessa.

Personer som har avslutat sina gymnasiestudier men som har svårt att dokumentera detta har möjlighet att söka dispens vid ansökan till universitet eller högskola. Beslut om dispens fattas av respektive lärosäte.

Utlåtande

VHS gör endast preliminära bedömningar. En preliminär bedömning ska inte ses som ett beslut, utan snarare som en information till den sökande om hur hans eller hennes betyg bedöms i nuläget. Bedömningen anger om den utländska utbildningen ger grundläggande behörighet till universitetsstudier i Sverige, samt redogör vilka särskilda behörigheter utbildningen ger. Bedömningen anger även vilket meritvärde den utländska utbildningen ger vid ansökan till universitet eller högskola.

Avgifter

VHS bedömningar är kostnadsfria.

Information och adress

Under adressen www.vhs.se kan man få information om grundläggande och särskild behörighet och vad som krävs för den som har utländsk gymnasieutbildning.

Ansökan om bedömning av utländsk gymnasieutbildning skickas till Verket för Högskoleservice, Box 12615, 112 92 Stockholm. Blanketten kan hämtas på VHS hemsida, www.vhs.se. Den kan också rekvireras per telefon: 08-545 515 40, måndag – torsdag 9.00–12.00.

Socialstyrelsen (SoS)

Utländska vårdutbildningar till reglerade yrken

För en utländsk utbildning till yrke som omfattas av lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område ankommer det på Socialstyrelsen att göra kompetensprövning, besluta om legitimationsvillkor och utfärda legitimation.

Särskilda bestämmelser gäller för vårdutbildningar från EU/EEC-länderna samt Schweiz.

Vad gäller vårddyrkesutbildningar från länder utanför EU/EES området (s.k. tredje land), gör Socialstyrelsen en bedömning av utbildningen och tillhandahåller ett särskilt kompletteringsprogram, för vissa grupper, för erhållande av legitimation. För vissa andra grupper krävs en komplettering inom högskolans reguljära utbildningsprogram.

Socialstyrelsen bedömer endast slutförda högskoleutbildningar. Sökande med annan utbildnings-/behörighetsbakgrund, oavslutad utbildning eller överifierade studiemeriter hänvisas till kompletterande utbildning i högskolans reguljära vårdutbildningar.

Tillträde till Socialstyrelsens legitimeringsprogram förutsätter att de utländska utbildningsmeriterna bedöms tillräckliga för utövande av yrket. Socialstyrelsens kompletteringsprogram omfattar prov och kurser, praktik/kliniskt praktiskt prov/provtjänstgöring och ger rätt till svensk behörighet inom respektive vårdyrke.

Följande yrken omfattas av bestämmelser om legitimation enligt lagstiftningen:

Apotekare	Psykoterapeut
Arbetssterapeut	Receptarie
Barnmorska	Röntgensjuksköterska
Kiropraktor	Sjukgymnast
Logoped	Sjukhusfysiker
Läkare	Sjuksköterska
Naprapat	Tandhygienist
Optiker	Tandläkare
Psykolog	

I form av skyddad yrkestitel utan legitimation, tillkommer *audionomer, biomedicinska analytiker, dietister* och *ortopedingenjörer*.

Socialstyrelsen gör motsvarande bedömningar av utländsk utbildning för dessa yrkesgrupper samt för vissa specialister.

Avgifter

Ansökan om behörighetsbevis/legitimation är avgiftsbelagd. För övrig information kontakta Socialstyrelsen.

Information och adress

Socialstyrelsen, Hälso- och sjukvårdavdelningen, Behörighets- och utbildningsenheten, 106 30 Stockholm. Tel. 08-555 530 00. Ansökningshandlingar och information kan hämtas från Socialstyrelsen hemsida www.sos.se (Hälsa & Sjukvård/Behörighet-/Legitimationsfrågor).

Statens Jordbruksverk (SJV)

Veterinärer

I samarbete med Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) utfärdar Jordbruksverket svensk legitimation till veterinärer med utländsk högskoleexamen.

SLU och Jordbruksverket har fastställt kompletterande utbildning för veterinärer med utländsk examen, tilläggsutbildning för utländska veterinärer, (TUVE).

Kompletteringsutbildningen omfattar kurser och praktik, teoretiska och praktiska prov samt praktiktjänstgöring.

Ansökan till TUVE ska innehålla vidimerade översatta kopior av veterinärlegitimation, bevis på avlagd veterinärexamen, levnadsbeskrivning, samt personbevis i original. Innan utbildningen kan påbörjas krävs godkänt resultat på slutprov i sjukvårdssvenska 2. Tillträde till språkkursen

förutsätter att ansökningshandlingarna enligt ovan, godkänts av Jordbruksverket.

För veterinärer med examen från EES/EU-länder samt Schweiz gäller särskilda regler. Om utbildningen är genomförd under senare år (olika datum gäller för olika länder) utfärdas svensk legitimation utan krav på tilläggsutbildning. Nödvändiga kunskaper i svenska, norska eller danska språket är dock ett krav.

Med ansökan om svensk legitimation skall bifogas examensbevis, personbevis samt intyg från veterinärmyndighet i sökandens ursprungs- eller senaste vistelseland om god vandel i sökandens yrkesutövning.

Information och adress

Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.
Tel. 036-15 50 00, hemsida: www.sjv.se

Sjöfartsverket

Sjöbefäl

Utländska utbildningar som sjöbefäl bedöms av Sjöfartsverket. Exempel på sådana yrken/befattningar är: Befälhavare, överstyrman, vaktstyrman, maskinchef, 1:e maskinist och vaktmaskinist.

Ansökan/Genomförande

Sjöfartsverket prövar om behörighetsvillkoren är uppfyllda för att inneha en befälsbefattning i svenskt fartyg. Utbildning och praktik skall minst uppfylla bestämmelserna i den Internationella sjöfartskonferensen, 1995 års reviderade konventionen om normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning (STCW 95).

Den som har behörighet för en viss befattning på fartyg på grund av examens-, utbildnings- eller annat kompetensbevis över behörighetsgrundande högre utbildning som utfärdats i något annat land än länderna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Schweiz kan efter ansökan hos Sjöfartsverket få behörighetsbevis för motsvarande svensk behörighet om sökanden uppfyller villkoren enligt Sjöfartsverkets föreskrifter.

Medborgare inom EES eller i Schweiz får efter ansökan hos Sjöfartsverket ett behörighetsbevis (endorsement) med rättigheter som motsvarar de rättigheter som den sökandes behörighet gav i sitt hemland. Den sökande ska uppfylla de svenska kraven för läkarintyg för sjöfolk samt

inneha en giltig behörighet som är utfärdad av en nation inom EES eller Schweiz. Behörigheten ska vara utfärdad i enlighet med STCW-konventionen.

Utlåtande

Varje ansökan, från medborgare som inte tillhör EES och Schweiz, bedöms individuellt och den sökande får därefter besked om vilken kompletterande utbildning som bedöms nödvändig. Betygskopior på genomgångna sjöbefälsutbildningar insändes på originalspråk tillsammans med översättningar till svenska eller engelska. Sjötjänstgöring dokumenteras genom intyg. Om den sökande innehar behörighet utfärdad i enlighet med STCW-konventionen bifogas kopia på denna.

Avgifter

Värdering av olika betygshandlingar är kostnadsfri.

Övrigt

För att inneha befattning som befälhavare på svenskt fartyg krävs svenskt medborgarskap.

Information och adress

Sjöfartsverket, Sjöfartsinspektionen,
Fartygsoperativa enheten, 601 78 Norrköping.
Tel. 011-19 10 00, fax 011-19 12 47.
Hemsida: www.sjofartsverket.se

Luftfartsverket (LFV)

Trafikflygare och flygtekniker

Utländska utbildningar inom flygyrkena bedöms av Luftfartsverket. Till dessa yrken hör trafikflygare och flygtekniker.

Trafikflygare

För piloter med utländska gällande trafikflygarcertifikat utfärdade av annan ICAO-stat (International Civil Aviation Organization) utanför EES/EU-området gäller följande:

Validering

Validering innebär att luftfartsinspektionen godkänner utländskt gällande certifikat. Godkännande gäller för tidsbegränsad tjänstgöring vid flygföretag och under förutsättning att certifikatinnehavaren uppfyller fastställda krav för motsvarande svenskt certifikat. Särskild dokumentation och komplettering beträffande erfarenhet och utbildning kan komma att krävas. En validering är tidsbegränsad till 12 månader.

Det primära syftet med validering är att erbjuda marknaden möjligheter att under en begränsad tid kunna utnyttja utländsk expertis för uppdrag som kräver certifikatinnehav.

Konvertering

Konvertering innebär att certifikatinnehavaren kan byta ut ett utländska gällande certifikat till ett motsvarande svenskt certifikat.

För närvarande är detta inte möjligt, med anledning av att Sverige sedan 1 januari 2000 tillämpar det gemensamma europeiska regelverket (JAR-FCL).

I korthet föreskriver bland annat JAR-FCL

att konvertering kan ske endast under förutsättning att det finns ett avtal mellan den europeiska staten och den icke europeiska staten. Avtalet skall baseras på ömsesidigt godtagande av certifikat och skall också granskas med jämna mellanrum i enlighet med vad som överenskomms mellan den europeiska staten och den icke europeiska staten. Det finns inga sådana avtal idag, vilket medför att konvertering inte heller är möjlig.

Information och adress

Luftfartsinspektionen, Sektionen för operativa tillstånd, tfel. 011-19 20 20 eller 08-797 69 00.
Hemsida: www.luftfartsinspektionen.lfv.se

Flygtekniker

Vissa flygteknikercertifikat accepteras direkt utan krav på ytterligare redovisning. Dessa är de nationella teknikercertifikat som är utfärdade av danska eller norska myndigheter, samt s.k. JAR-66 AML. De sistnämnda är certifikat utfärdade i kraft av gemensamt överenskomna bestämmelser mellan vissa europeiska länder (Joint Aviation Authorities).

Möjlighet till utbyte (konvertering) av övriga utländska teknikercertifikat upphörde 31 maj 2001. I dessa fall innebär det krav på fullständig examinering enligt de gemensamma europeiska luftfartsbestämmelser (JAR-66), som tillämpas i Sverige.

Information och adress

Luftfartsinspektionen, tel. 011-19 20 20 eller 08-797 69 00.
Hemsida: www.luftfartsinspektionen.lfv.se

Erkännande av yrkeskompetens inom EU-EES

Sverige och övriga EU-länder och Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz omfattas av EG-direktiv som gäller erkännande av utbildning och yrkeskompetens som ger behörighet till ett visst yrke. Det finns dels s.k. *sektorsdirektiv* som gäller för vissa yrken (apotekare, arkitekt, barnmorska, läkare, sjuksköterska, tandläkare och veterinär) dels *generella direktiv* för övriga reglerade yrken. Grundprincipen enligt direktiven är att den som är kvalificerad att utöva ett yrke i sitt hemland också är kvalificerad att utöva yrket i alla EU/EES-länder.

Reglerade yrken kräver enligt lag eller förordning auktorisation, legitimation eller motsvarande. Sverige har jämfört med andra EU/EES-länder få reglerade yrken.

Den som vill arbeta i ett reglerat yrke måste ansöka hos den behöriga myndighet (se nedan) som fattar beslut om behörighets- eller kompetensbevis. Beslut skall ges inom fyra månader från det ansökan är komplett. Beslutet kan överklagas. Om utbildningen skiljer sig från värdlandets utbildning genom att den är kortare, inte reglerad eller kräver specifika kunskaper om landets lagar och förhållanden kan den behöriga myndigheten ställa krav på komplettering bl.a. i form av yrkeserfarenhet, lämplighetsprov eller handledd praktik.

Det första generella direktivet, 89/48EEG, gäller om det reglerade yrket kräver en högskoleutbildning som omfattar minst tre års studier. De yrken i Sverige som berörs av det första generella direktivet är för närvarande: advokat, arbetsterapeut, audionom, biomedicinsk analytiker, dietist, logoped, lärare, optiker, ortopedingenjör, psyko-

log, psykoterapeut, revisor, räddningschef, röntgen- sjuksköterska, sjukgymnast, sjukhusfysiker, sjöingenjör och sjökaptän.

Det andra generella direktivet, 92/51EEG, gäller om det reglerade yrket kräver en kortare högskoleutbildning eller annan yrkesutbildning (på gymnasial eller lägre nivå). Information om vilka yrken som omfattas av detta direktiv finns på Högskoleverkets hemsida: www.hsv.se

Direktiven gäller för medborgare i de femton EU-länderna samt för medborgare i Island, Norge, Liechtenstein och Schweiz. Yrkesutbildningen måste ha fullföljts i något av dessa länder och avslutats med ett nationellt examensbevis.

Information

Högskoleverket har i uppgift att ge information om de generella direktiven och hänvisa till rätt behörig myndighet. Högskoleverket är behörig myndighet för arkitekter och lärare. På Högskoleverkets hemsida finns information om de generella direktiven och arkitektdirektivet på <http://www.hsv.se/verksamhet/internationellt/EUochEG/EGdir.html>

och för lärare på <http://www.hsv.se/verksamhet/internationellt/lararbehorighet.html>

Behöriga myndigheter:

Advokat (89/48/EEG)

Sveriges Advokatsamfund
Box 27321, 102 54 Stockholm
tel. 08-459 03 00, fax: 08-660 07 79
e-post: info@advokatsamfundet.se
<http://www.advokatsamfundet.se>

Fastighetsmäklare (92/51/EEG)
Fastighetsmäklarnämnden
Kammarkollegiet
Box 2199
103 15 Stockholm
tel. 08-700 08 00
fax: 08-700 09 99
e-post: fmn@kammarkollegiet.se
<http://fastighetsmaklarnamnden.se>

*Lärare inom det offentliga
skolväsendet (89/48/EEG)*
Högskoleverket
Box 7851
103 99 Stockholm
tel. 08-56 30 85 00
fax: 08-56 30 86 50
e-post: naric-enic@hsv.se
<http://www.hsv.se>

Flygtekniker (92/51/EEG)
Luftfartsverket
601 79 Norrköping
tel. 011-19 20 00
fax: 011-19 25 75
e-post: luftfartsverket@hk.lfv.se
<http://www.lfv.se>

Revisor (89/48/EEG)
Revisorsnämnden
Karlavägen 104
Box 24014, 104 50 Stockholm
tel. 08-783 18 70
fax: 08-783 18 71
e-post: rn@revisorsnamnden.se
<http://www.revisornamnden.se>

Räddningschef (89/48/EEG)
*befäl i räddningsstyrka,
brandman,
brandsyneförrättare och
skorstensfejarmästare (92/51/EEG)*
Räddningsverket
651 80 Karlstad
tel. 054-10 40 00
fax: 054-10 28 89
e-post: srv@srv.se
<http://www.srv.se>

*Sjöingenjör,
sjökaptener (89/48/EEG),
fartygselektriker,
maskinist A och B,
skeppare A och B,
styrman A och B (92/51/EEG)*
Sjöfartsverket
601 78 Norrköping
tel. 011-19 10 00
fax: 011-10 19 49
e-post: sjofartsverket@sjofartsverket.se
<http://www.sjofartsverket.se>

*Arbetsterapeut, audionom, biomedicinsk
analytiker, dietist, logoped, optiker,
ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut,
röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjukgymnast,
(89/48/EEG), receptarie,
tandhygienist, tandsköterska (92/51/EEG)*
Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
tel. 08-55 55 30 00
fax: 08-55 55 34 20
e-post: socialstyrelsen@sos.se
<http://www.sos.se>

Trafiklärare (92/51/EEG)
Vägverket
781 87 Borlänge
tel. 0243-750 00
fax: 0243-758 25
e-post: vagverket@vv.se
<http://www.vv.se>

Universitetslärare
Ingen behörig myndighet. Bedömningen görs
vid anställningstillfället av arbetsgivaren (uni-
versitet och högskolor).

Behöriga myndigheter
i Sverige för sektorsdirektiven

Arkitekt

Högskoleverket
Box 7851
103 99 Stockholm
tel. 08-56 30 85 00
fax: 08-56 30 86 50
e-post: hsv@hsv.se
<http://www.hsv.se>

Veterinär

Jordbruksverket
551 82 Jönköping
tel. 036-15 50 00
fax: 036-19 05 46
e-post: jordbruksverket@sjv.se
<http://www.sjv.se>

*Apotekare, barnmorska,
läkare, sjuksköterska, tandläkare*
Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
tel. 08-55 55 30 00
fax: 08-55 55 34 20
e-post: socialstyrelsen@sos.se
<http://www.sos.se>

Information om EG-direktiven
(handbok och uppförandekod)

[http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/
people/qualif/ guidesv.pdf](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/qualif/guidesv.pdf)

[http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/
people/qualif / codesv.pdf](http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/qualif/codesv.pdf)

Arbetsmarknadsverket (AMV)

Arbetsförmedlingen erbjuder kartläggande samtal för diskussion om hur yrkeskunskaper på högskolenivå förvärvade i annat land kan tas tillvara på den svenska arbetsmarknaden. Granskning av betyg sker dock av berörd myndighet (se information i denna skrift).

Validering/bedömning av yrkeskunskaperna kan tillgodoses inom ramen för *förberedande insatser*. Syftet är främst att kartlägga behov av kompletterande utbildning. En annan möjlighet är *arbetspraktik*, som i viss utsträckning kan erbjudas den som saknar referenser från svensk arbetsmarknad inom sitt yrkesområde.

Genomförande

Förberedande insatser och arbetspraktik vänder sig till arbetslösa och planeras tillsammans med arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen upphandlar validering/bedömning av olika utbildningsorganisationer och avtalar om arbetspraktik med arbetsgivare.

Intyg

Intyg erhålls efter genomförda förberedande insatser och/eller arbetspraktik.

Ekonomi

Under de förberedande insatserna och arbetspraktiken utgår aktivitetsstöd enligt gällande bestämmelser.

Övrigt

Arbetsförmedlingen kan efter behov anordna särskilda kompletteringskurser för personer med utländsk högskoleutbildning mot yrkesområden där det råder brist på arbetskraft.

Information

Närmaste arbetsförmedling. Se även Faktablad på AMV:s hemsida

[www.ams.se/Söka jobb/Service och program/Faktablad/Förberedande insatser resp. Arbetspraktik](http://www.ams.se/Söka_jobb/Service_och_program/Faktablad/Förberedande_insatser_resp._Arbetspraktik).

Se även broschyren *Är du högskoleutbildad men utan jobb* samt

[www.ams.se /Söka jobb/Service och program/Övriga stöd/Utbildningssatsning för personer med utländsk bakgrund](http://www.ams.se/Söka_jobb/Service_och_program/Övriga_stöd/Utbildningssatsning_för_personer_med_utländsk_bakgrund).

Skolverket

Ungdomar som vill studera vid en svensk gymnasieskola skall uppvisa betyg och övriga handlingar från utbildning i hemlandet. Det är mottagande gymnasieskola som värderar betyg och intyg från tidigare utbildningar. Styrelsen för utbildningen, till exempel skolstyrelsen eller utbildningsnämnden, beslutar om eleven kan börja i årskurs 1, medan rektor beslutar om inträde i senare årskurser.

Genomförande

Elever som önskar få sin utbildning värderad vänder sig till gymnasieskolans skolledare. Skolledaren bedömer betygshandlingarna och söker då främst ta reda på hur många år som eleven har studerat olika ämnen. Utifrån denna bedömning kan skolan placera eleven på rätt nivå i något nationellt, specialutformat eller individuellt program. Elevens önskemål är viktigt vid bedömningen.

De elever som har brister i svenska språket får möjlighet att läsa svenska som andraspråk. Om det är osäkert på vilken nivå eleven skall placeras, kan följande tillvägagångssätt användas:

- Eleven kan genomgå provning i olika ämnen och kurser.
- Läraren bedömer elevens förmåga att följa undervisningen.

Därefter sker inplacering i program.

Information och adress

Gymnasieskola eller skolförvaltning i den kommun ansökan avser.

Validering av reell kompetens inom den kommunala vuxenutbildningen

Flertalet kommuner i landet arbetar aktivt med att erbjuda validering för vuxna på gymnasial nivå. Validering kan innebära en bedömning av de kunskaper och färdigheter som en person skaffat sig i ett yrkesliv, samhällsliv eller genom studier, såväl formellt som informellt. Efter en sådan bedömning kan betyg, intyg eller kompetensbevis utfärdas.

Validering kan också innebära en anpassning av studiernas upplägg i förhållande till individens behov, önskemål och förutsättningar och vara en del av den pedagogiska processen.

Information

Den kommunala vuxenutbildningen eller arbetsförmedlingen i den kommun ansökan avser.

För övergripande information om validering
Skolverket
106 20 Stockholm
Tel. 08-527 332 00
Fax: 08-24 44 20
Hemsida: www.skolverket.se

Översättning av betygshandlingar

Nuvarande praxis

Alla handlingar som bifogas ansökan om bedömning av utländsk högskoleutbildning skall vara översatta av auktoriserad translator och vidimerade. Vidimerade kopior av originalhandlingar skall också bifogas. Finns inte auktoriserad translator för något språk godtas även översättning som utförts av annan pålitlig översättare.

Behovet av översättning av andra merithandlingar t.ex. kursprogram bedöms av respektive myndighet.

Handlingar på danska, finska, isländska eller norska godtas utan översättning. I dessa fall gäller den nordiska språkkonventionen.

Även handlingar på engelska, tyska eller franska godtas utan översättning